

9. Arany János

Szerző dezs

Egy választott Arany-ballada elemzése

ballada:

3 műnem határa: drámai monológok, epikai (szaggatott) cselekmény, lírai forma (tragédia dalban elbeszélve); van tragikus és víg;

népballadákból fejlődtek ki

a műballadák

Nagykőrösi

balladák: magyar ballada világirodalmi szintre

jutása; népi balladákra alapozott;

1853-tól Nagykőrösön írja őket;

jó

szerkesztés, epikus költemények mellett

a legjelentősebb alkotásai; nemzeti

egység, hit táplálása a

cél, történelmi

allegóriákkal, néha viszont a

témák

népiek; egyéni sors,

lélektaniség (bűn-bűnhődés - freudi

áthallások)

Ágnes

asszony (1853): népies ballada (inkább

motívikusan, mint témában); fsz.:

áldozat+hős; nagyon lélektani;

szemlélet stabil (hit a törvényben,

tisztességben; de Ágnes

végül hazaengedik,

szánalomból, mert nem lenne értelme

ott tartani, bűnhődik a gyilkosság

önreflexiójaként is)

1.

egység: 1.-4.: balladai homállyal

ábrázolt bűn (képek,

utalások);

kérdősködés: (emberek,

hajdú) a válaszok eleinte

félrevezetőek, majd

rögeszmések

2.

egység: 5.-19.: bíróság,

börtön, de a lélekben

játszódik; megőrülés

árnyalt,

fokozatos bemutatása: félelem,

elfojtás, kényszerképzetek,

téboly; néha

dialógusok, ezekből derülnek ki a

konkrétumok (kettős gyilkosság)

3.

egység: 20.-tól: tematikusan az

indításhoz való

visszatérés; balladákra

jellemző sűrítés (több év

pár versszakban), érzéletes
képi utalások az idő
múlására (haj, ráncok)
refrén:
külső érzelmi reakciók:
döbbenet, felháborodás,
szánalom; ritmusképlete is más